

לבחור נכון

שתפו את חברי/ות הקבוצה בסיפור על דמות או אירוע שמהווים לדעתכם/ן סמל לחירות. הדוגמא יכולה להיות היסטורית / ספרותית או אישית / משפחתית. חידו: מה היה רגע ההכרעה בסיפור (בין מה למה)?

משימה

הדרך לצאת ממצרים - "ואהבת לרעך כמוך" | אחינועם ניני

חשוב מכולם, לדעתי, הוא הבן שאותו מכנה ההגדה "רשע". הוא שואל: "מה העבודה הזאת לכם?". "לכם ולא לוי", אומרת ההגדה, בעודו מוציא את עצמו מכלל המשפחה, השבט, העם וממעגל החיים. הבן הרשע מרוכז בעצמו ואנוכי. הוא ממקם את עצמו על אי, תחושת הזהות שלו אינה כוללת אחרים. ההגדה רואה זאת כרשעות. המסר של הבן הרשע הוא דרכו של האל לומר לנו שאין דבר מקודש יותר מחיי אדם, ומסולידריות אנושית הנחוצה כדי לשמור ולהגן עליהם. הפגנת דאגה ואכפתיות היא עבודה, כפי שמצהיר הבן הרשע: "מה העבודה הזאת לכם?". תמיד קל יותר להפנות גב לאחר ולדאוג רק לעצמנו. סולידריות, קהילה, שיתוף, הפגנת דאגה ואכפתיות – זו עבודה קשה. אנו חייבים לדאוג זה לזה. עלינו לראות זה את זה בצלילות, לראות באמת זה את זה כשוויים בפני האלוהים. על כל אחד מאתנו להכיר באנושיותו, בתקוותיו, בזכויותיו, ברגשותיו של האחר. **בדרכנו אל החירות נשאלות שאלות רבות, אולם בסופו של יום, הדרך האחת להינצל בידי אלוהים מכל 'מצרים' המשעבדת אותך היא "ואהבת לרעך כמוך".** מתוך: הגדת היובל

מה הופך את הבן הרשע לרשע לפי ההגדה?

"מה העבודה הזאת לכם?", "לכם ולא לוי" - אחינועם ניני מסבירה את דברי הרשע בהגדה כשתי נקודות של הכרעה. מה הן האפשרויות בכל החלטה? מדוע דרכו של הרשע היא לא דרך של חירות? מהי דרך החירות לפי המקור?

לחיות ולשמור על החירות | אברהם יהושע השל

אין דבר קשה לביטול כמו הרצון להשתעבד לקטנוניות. באומץ לב, ללא הפסקה, ומתוך שלוה וביטחון, חייב האדם להילחם למען חירות פנימית, למען חירות ממגבלות עצמיות. החירות הפנימית תלויה ביכולת להשתחרר מהעול הכבד של הדברים ומעולה של החברה. רבים זכו לחירות מדינית וחברתית, מעטים הם אלה שאינם משועבדים לדברים. הבעיה המוצבת בפנינו בקביעות היא - כיצד לחיות עם אנשים ולשמור על החירות; כיצד לחיות עם חפצים ולשמור על עצמאות.

השבת: משמעותה לאדם המודרני, עמ' 121, הוצאת ידיעות ספרים

מה מגדיר חירות פנימית על פי השל?

מדוע נדרשים אומץ, שלוה ובטחון כדי להשיג חירות זו?

איזו הכרעה נדרש האדם לבצע כשהוא בוחר בחירות פנימית? בין מה למה?

החירות - אחריות אישית | שמואל הוגו ברגמן

ישנם אמנם שעבודים שאנו משועבדים להם כציבור ועל מיני-עבודות אלה מותר לדבר וצריך לדבר בחג-השחרור. אך אנו מדברים כאן על היחיד ועל שחרורו מאזיקי ברזל של העבדות, וכאן חייב כל אחד ואחד להתדיין עם עצמו, לברר לעצמו, מהו ה"מצרים" שלו: אולי תאוות ולהיטויות שהוא נכנע להן, אולי הרגלים נפסדים, אולי חוסר אומץ-לב אזרחי, אולי אותה נטייה הנפוצה כל-כך בדורנו, להסתתר מאחורי גבם של אחרים, להמנע מהכרעה אישית ואחריות אישית. אותה המנטליות של "המסתכל", שאינו מוכן לשים את נפשו בכפו ולהשליך נפשו מנגד למען עניין זה או אחר.

מגזין 'מחניים', אפריל 1960, עמ' 23

מדוע אדם שמעדיף להשקיף מן הצד ולא לנקוט עמדה הוא עבד לדעת הוגו ברגמן?

מה משותף לכל העבדות/ה"מצרים" שמוזכרים במקור?

שמואל הוגו ברגמן מדבר על עבדות בדורו, הוא נפטר ב-1975. מי הם העבדים בדורנו?

מדרש קפיצת נחשון

המדרש מתאר את בני ישראל כשהם מגיעים אל שפת ים סוף (שעוד לא נקרע): ארבע כיתות [קבוצות] נעשו ישראל על הים [קבוצה] אחת אומרת ליפול אל הים אחת אומרת לשוב למצרים אחת אומרת לצווח כנגדם אחת אומרת לעשות מלחמה כנגדם מתוך שהיו עומדים ונוטלין עצה אלה ואלה [בזמן שהם מתווכחים] קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה. מבוסס על המכילתא לפרשת בשלח

על מה התווכחו יוצאי מצרים?

האם הוויכוח והמחלוקת מאפיינים עבדים או בני חורין מה היה מצבם של בני ישראל בשלב זה?

נחשון בן עמינדב נחשב לגיבור הסיפור. מה הייתה ההכרעה שלו? מה הופך אותו לגיבור?

האם הייתם/ן מוסיפים/ות את סיפורו של נחשון בן עמינדב לסיפור יציאת מצרים בליל הסדר? נמקו דעתכם/ן.

כוס מעשה נחשון

כוס שלישית נרים לכל אלה שעשו כמעשה נחשון בכל הדורות - ולא לה שיעשו כן לימים יבואו.

נאות מרדכי, תשמ"ב, 1982

לאיזה 'מעשה נחשון' הייתם/ן מקדישים/ות את כוס החירות בליל הסדר השנה?